

Toimintasuunnitelma 2018

Rukajärven suunnan historiayhdistys ry

Puh. +358 4054 080 45

Tenho Tikkanen c/o Purokuja 3 C 02300 Espoo

www.rukajarvensuunnanhistoriayhdistys.fi

[tenho.tikkanen\(at\)gmail.com](mailto:tenho.tikkanen(at)gmail.com)

Sisällysluettelo

1.	Yleistä	2
2.	Rukajärvi-keskukset	2
3.	Rukajärven tien kohteitten kehittäminen.....	3
4.	Yhteistyö museoitte, eri yhdistysten ja yhteisöjen kanssa	3
5.	Aineiston kerääminen.....	4
6.	Rukajärven matkat.....	4
7.	Tietojärjestelmähanke	4
8.	Varojen keräys	5
9.	Jäsenhankinta	5
10.	Tiedottaminen	5
11.	Valokuvanäyttelyt, tapahtumat, seminaarit ja vierailut	5
12.	Pentti Perttuli ja hänen muistiinpanoihinsa liittyvät kirjat	5
13.	Raappana - Kanninen ja Perttuli muistoseminaarit	6
14.	Muut tapahtumat ja tilaisuudet	6
15.	Kirja- ym. hankkeet	6
16.	Majewskin aineisto esille Lieksan Rukajärvi-keskukseen	7
17.	Toimintavuoden seminaariohjelmien luonnokset.....	7

1. Yleistä

Rukajärven suunnan historyayhdistys ry on lyhyen toimintansa aikana huolehtinut perustamisasiakirjassa määrättyjen tavoitteitten noudattamisesta. Toiminta-ajatuksena on Rukajärven suunnan joukkojen taistelupaikkojen sekä sotateiden ja tukialueiden monipuolinen tunnetuksi tekeminen.

Suomen puolella olevien Jatkosodan rajanylityspaikkojen merkintä kuuluu em. perinnetyön piiriin ja se saatiin pääosin vuonna 2011 loppuun suoritetuksi. Ainoastaan Jatkosodan loppuvaiheen opasteet jäivät pystyttämättä Kiimavaarassa ja Kuivajärvellä ja ne pyritään pystyttämään ensitilassa toimintavuoden aikana.

RSH ry:n tavoitteena oli Rukajärvi-keskuksen perustaminen joillekin keskeisille paikkakunnille, mistä Rukajärven joukkoja koottiin. Nyt tämä tavoite on toteutunut Iisalmen ja Lieksan osalta ja jatkossa keskitytään keskusten toiminnan kehittämiseen. Keskusten toiminta lisää sekä paikallista että koko maan kattavaa Rukajärvi-tietoutta.

Yhdistys kehittää jatkossa sähköisen some:n käyttöä ja tavoitteeksi asetetaan edellisenä vuonna avatun facebook -sivuston käytön lisääminen. Ns. some-tiedottamisen avulla pyritään parantamaan eri tapahtumiin liittyvää tiedottamista.

2. Rukajärvi-keskukset

Lieksan Rukajärvi-keskuksen tilojen hankkimisen ja uudisrakennuksen jälkeen kaikki perusinvestoinnit on nyt suoritettu. Tulevina vuosina pyritään tehostamaan Rukajärvi-keskusten toimintaa jo kerättyä aineistoa jalostamalla ja Rukajärvi-keskusten aukioloaikoja lisäämällä.

Rukajärvi-keskukset edesauttavat ja myös helpottavat keräystyötä. Keskuksissa voidaan esitellä kerättyä aineistoa ja jakaa sitä tarvitsevien käyttöön. Rukajärvi-keskukset ovat osoittautuneet oikeaksi ratkaisuksi aineistohankinnassa, hyväksi käytössä ja säilytyksessä.

Rukajärvi-keskusten avaamisen jälkeen keskuksiin on toimitettu monenlaista perinneaineistoa. Rukajärvi-aineistoa, video- ym. haastatteluaineistoa, on tallennettu myös Ylä-Savon, Kainuun ja Pielisen-Karjalan museoihin. Aineiston hankintaa jatketaan ja tietoa kootaan yhdistyksen omaan Epookki-tietojärjestelmään, jonne halukkaat voivat tallentaa tietoa myös itse.

Rukajärven tie ja Rukajärvi-keskukset kuuluvat kiinteästi yhteen. Nämä toteutuneet hankkeet hyvin hoidettuna houkuttelevat vierailijoita ja sitä myötä edesauttavat jatkossa perinneaineiston keräystyötä.

RSHY ry:n hallussa oleva aineisto on kokonaisuudessaan digitoitu. Perinneaineiston keräys tapahtuu jatkossakin talkoovoimin eikä keräystyöstä makseta kenellekään palkkioita. Kulut pyritään kuitenkin korvaamaan esitetyn laskun mukaan Verohallinnon kulloinkin hyväksymän perusteen mukaisesti ja RSHY ry:n kulukorvaussäännön mukaisesti.

Tulevana vuonna keskitytään Rukajärvi-keskusten toiminnan kehittämiseen ja niissä pidettävien näyttelyitten ja tilaisuuksien järjestämiseen. Rukajärvi-keskusten toimintaa kehitetään yhteistyössä alueen kuntien ja alan muiden järjestöjen kanssa.

Iisalmen Rukajärvi-keskuksen opasteet on saatu paikoilleen. Lieksan Rukajärvi-keskuksen opasteita tullaan täydentämään. Opasteitten pystyttäminen edellyttää Liikenneviraston erikseen myöntämää lupaa.

Rukajärven tie alkaa Lieksan rautatieasemalta. Tulevana vuonna Lieksan Rukajärvi-keskuksen pihalualueelle rakennetaan katoksellinen tykkiasema, johon sijoitetaan nykyisin pihamaalla taivasalla oleva Kontiolahden kunnan omistama tykki. Tykki on kunnostettu. Pystyttämislle on haettu ja saatu rakennuslupa.

3. Rukajärven tien kohteitten kehittäminen

Lieksan rautatieasemalta Kivivaaran rajapyykille 647 kulkeva Rukajärven suunnan joukkojen sodanaikainen huoltotie nimettiin Rukajärven tieksi 2.7.2011 Jukolan Motissa pidetyssä juhlassa. Rukajärven tie on ainoa Jatkosodan aikainen auktorisoitu taistelutie. Talvisodan taistelutie Raatteentie on Suomussalmella.

Rukajärven tien Jukolan Motin kohteeseen valmistui 30.11.2014 Jukolan Motti -pirtiksi ristitty rakennus. Sen ympärivuotinen käyttö on ollut erittäin vilkasta. Kohteessa on pienimuotoinen valokuvanäyttely. Jukolan Motin läheisyydessä sijaitsevan Änäkäisen Salpalinjan etuasemien kunnostaminen valmistui vuonna 2017. Änäkäisen Salpalinjan etuasemat muodostavat merkittävän kokonaisuuden, jolla on koko Rukajärven tien ja Rukajärvi-keskusten kävijämäärien lisäämiseksi suuri merkitys. Salpayhdistys ajaa Salpalinjan nimeämistä maailmanperintö-kohteeksi, mitä hanketta tuetaan.

Rukajärven tien Nurmijärven kylällä sijaitsevassa Seuralassa toimii Rukajärven tie -valokuvanäyttely, josta on muodostunut yhdessä Jukolan Motti -pirtin ja Änäkäisen Salpalinjan etuasemien kanssa yleisöä kiinnostavat käyntikohteet. Rukajärven tie -näyttelyä uudistetaan ja täydennetään kuluvana vuonna ja valokuvanäyttelyn kuvatekstejä uusitaan.

Rukajärven tien varteen Nurmijärvelle Kivivaarantien risteysalueelle asetetaan yhdistyksen omistama tykki, joka on nyt kunnostettu. Tykkiaseman pystyttämislle on haettu ja saatu rakennuslupa. Rukajärven tien opasteita täydennetään.

Rukajärven tien matkailijaryhmien opastuksesta huolehtivat Lieksan Matkailuoppaat ry:n ammattioppaat, joille järjestettiin koulutusta kevättalvella 2015 ja toimintavuonna koulutusta tullaan täydentämään. Jukolan Motissa oppaina ovat toimineet myös paikallisen kyläyhdistyksen jäsenet, jotka otetaan mukaan opaskoulutukseen.

4. Yhteistyö museoitien, eri yhdistysten ja yhteisöjen kanssa

Rajaseudun sotahistoriakohteitten välisellä yhteistyöllä ja yhteismainonnalla saavutettaisiin merkittäviä etuja. Tästä yhteistyöstä on puhuttu paljon, mutta käytännön toimia ei ole suuremmissa määrin ollut. Ensivaiheen tavoitteena olisi yhteinen netissä julkaistava esite.

Iisalmissa ja Lieksassa toimivissa Rukajärvi-keskuksissa pyritään laajentamaan eri maanpuolustusjärjestöjä käsittävää yhteistyöverkostoa.

Rukajärven tie on Lieksan ja myös Iisalmen Rukajärvi-keskuksen ulkomuseo ja autenttinen erikoisuus. Matkailutien kehittäminen ja saattaminen sotahistorian erityiskohteeksi on aivan oma

kokonaisuutensa ja sen toimijoitten tulisi käytännön syistä olla pääosin joko Lieksasta tai lähialueilta. Tästä syystä pyritään kehittämään yhteistyötä alueen järjestöjen kanssa, mistä hyvänä esimerkkinä voidaan mainita toiminta Nurmijärven kyläyhdistyksen Jongunjoen kyläseuran kanssa. Monola Seura ry:n kanssa käynnistyneen yhteistyön toivotaan tuovan kansainvälisiä matkailijoita Rukajärvi-keskukseen. Samoin Kaakkois-Suomen Viestikilta ry:n kanssa yhteistyö jatkuu.

RSHY ry on Suomen Sotahistoriallisen seuran jäsen. Yhdistysten välillä on jaettu tietoa ja sitä tullaan aikaisempaa laajemmin julkaisemaan yhteistyössä mm. yhdistysten nettisivuilla.

Rukajärven alueen museoitte ja Rukajärven veljeskunnan kanssa käynnistynyttä yhteistyötä jatketaan.

5. Aineiston kerääminen

RSHY ry jatkaa Rukajärven suunnan sotahistoriaan liittyvien veteraanihaastattelujen tekemistä, valokuvien ja erilaisen materiaalin kokoamista ja lisäksi yhdistys tukee tutkimustyötä luovuttamalla keräämäänsä aineistoa ja tietoa tutkijoitten käyttöön.

Tavoitteena on, että yhdistyksen keräämä perinneaineisto olisi mahdollisimman hyvin erityisesti jäsenten käytössä ja että Rukajärven suunnalla palvelleilla veteraaneilla, heidän perillisillään ja sotahistorian harrastajilla ja tutkijoilla olisi mahdollisimman vaivaton pääsy näihin tietoihin.

Jäsenten toivotaan kartoittavan omilla alueillaan vielä haastateltavissa olevat veteraanit sekä selvittävän myös veteraanien jälkipolvien hallussa olevaa aineistoa ja sen saamista yhdistyksen käyttöön. Heidän toivotaan mahdollisuuksiensa mukaan osallistuvan aineiston keräys- ja tutkimustyöhön.

Uuden Epookki-tietojärjestelmän toivotaan auttavan merkittävästi perinneaineiston keräystyötä ja aineiston hyödyntämistä.

6. Rukajärven matkat

Yhdistykseltä on tiedusteltu mahdollisuutta osallistua yhdistyksen opastuksella järjestettävälle matkoille Rukajärvi-keskuksiin, Rukajärven tielle ja myös Rukajärvelle. Yhdistyksen jäsenet ovat osallistuneet oppaina ko. matkoille, mutta toimintavuonna tätä mahdollisuutta tullaan tarjoamaan matkan järjestäjille. Yhdistys tulee järjestämään halukkaille matkoja em. kohteisiin. Opastuksessa kerrotaan Rukajärven taistelujen kulusta sekä annetaan tietoa myös yhdistyksen perinnetyöstä ja yhdistyksen hallussa olevasta aineistosta.

Kuluvan vuoden aikana selvitetään matkan järjestämistä Rukajärven tietä myöten Kivivaarasta suoraan Repolan kautta Rukajärvelle. Matka tehtäisiin vuoden 2019 syyskuun alussa, jolloin tulee kuluneeksi 75 vuotta Jatkosodan päättymisestä.

7. Tietojärjestelmänhanke

Yhdistyksen hallussa olevan aineiston arkistointia varten saatiin käyttöön Epookki-tietojärjestelmä. Sen käyttöä pyritään edistämään ja tullaan jatkamaan tietojärjestelmäkoulutusta ja ohjeistusta

parannetaan. Yhdistyksen tietojärjestelmiä kuten Epooq ja HeiJoe täydennetään ja kehitetään edelleen.

8. Varojen keräys

Pääasialliset varojenkeräystavat ovat jäsenmaksut ja erilaisista näyttelyistä ja tilaisuuksista saatavat pääsymaksut. Poliisihallitus myönsi yhdistykselle rahankeräyslupan 7.9.2017. Lupa on voimassa 31.12.2018 saakka. Yhdistys tulee hakemaan rahankeräyslupaa 1.1.2019 alkavalle kaksivuotiskaudelle.

9. Jäsenhankinta

Jäsenhankinta tapahtuu pääosin yhdistyksen internet-yhteyksien avulla. Myös jokaisen yhdistyksen jäsenen toivotaan mahdollisuuksiensa mukaan osallistuvan jäsenhankintaan.

10. Tiedottaminen

RSHY ry:n pääasiallinen tiedotus tapahtuu yhdistyksen internet-sivujen ja jatkossa myös facebook -sivujen kautta. Yhdistys on ollut Sotahistoriallisen Seuran jäsen ja saa heidän jäsenpalvelunsa käyttöönsä myös valtakunnallisessa tiedottamisessa. Yhdistys jatkaa tiivistä yhteistyötä myös Suomen Sotaveteraaniliitto ry:n kanssa.

11. Valokuvanäyttelyt, tapahtumat, seminaarit ja vierailut

RSHY ry:n hallussa on laaja valokuva-aineisto, josta on koottu useita valokuvanäyttelyitä. Keskusten näyttelyiden yhteyteen pyritään järjestämään esittelytilaisuuksia, joihin voidaan kutsua asiantuntijoita pitämään esitelmiä Rukajärven suunnan sotatoimista.

Suunnan taistelujen lisäksi tilaisuuksissa käsiteltäisiin Rukajärven jatkosodan aikaista kulttuuritoimintaa ja sodanjälkeistä sotahistoriaaperinneyötä.

12. Pentti Perttuli ja hänen muistiinpanoihinsa liittyvät kirjat

Pentti Perttulin 100-vuotissyntymäpäivää vietettiin 13.3.2016. Yhdistys luovutti Pentti Perttulille "Raappanan ritari" kirjan numeroidun ensimmäisen kappaleen, samalla luovutettiin Perttulin historiikkitoimikunnalle antaman haastattelun äänitteet DVD -äänitallenteena.

Vuoden 2014 Kansalaisjuhlassa julkistettiin Raappanan nyrkki, eli Kev.Os. 2:n joukko-osaston historiateos, minkä kirjoitustyössä Perttulin kirjallinen perinneaineisto oli suureksi avuksi. Perttulin toiminta toimeenpanijana oli ratkaiseva historiikkitoimikunnan suorittamassa veteraanihaastattelutyössä. Tämän työn tuloksena syntyi useita merkittäviä Rukajärven suunnan taisteluita kuvaavia teoksia.

Useissa yhteyksissä ja vahvimmin Tauno Oksasen toimesta on tullut esille Perttulin aineistoon perustuvien teosten julkaisemistyön jatkaminen juuri yhdistyksemme toimesta. Olisi luonnollista, että yhdistyksen tavoitteena olisi jatkaa juuri alulle panemaansa joukko-osastoteosten julkaisemista Rajapataljoona 6:n joukko-osastoteoksen julkaisemisella. Aineisto kirjoitustyötä

varten on jo koossa, siitä puuttuu vain matrikelitiedot. Tauno Oksanen on lupautunut ottamaan kirjoitustyön vastaan ja avuksi työhön toimintavuonna kootaan toimikunta.

Useilta tahoilta on esitetty myös Perttulin kirjoittamaan perinneaineistoon perustuvan elokuvan tekemistä. Rukajärven tie-elokuva on jo tehty. Yhdistyksellä ei ole resursseja vastaavan tasoisen elokuvan tuottamiseen, mutta yhdistys tulee avustamaan vastaavia Rukajärven suunnan taisteluista kertovien elokuvien tai vastaavien hankkeitten toteutumista.

13. Raappana - Kanninen ja Perttuli muistoseminaarit

Rukajärven suunnan historiayhdistys tulee järjestämään suunnan komentajan kenraalimajuri E.J. Raappanan (2.6.), kenraaliluutnantti Ermei Kannisen (19.10.) ja Pentti Perttulin (13.3.) syntymäpäivien läheisyydessä seminaarityyppisen tilaisuuden vuorovuosin Iisalmen ja Lieksan Rukajärvi-keskuksissa.

14. Muut tapahtumat ja tilaisuudet

Suonenjoen reserviläiset järjestävät 2018 MTB jotos maastopolkupyörätapahtuman. He ovat pyytäneet lupaa käyttää tapahtuman nimenä "MTB jotos, Perttulin osasto". Hallitus on myöntänyt luvan ja päättänyt tukea hanketta siten, että kilpailun reittipisteille laaditaan RSHY ry:n käytössä olevaan HeiJoe-järjestelmään soveltuva sisältö, mikä vastaa Perttulin alkuperäisen Repolan Lieksajärven reitin kohteitten sisältöä. Kilpailijat saavat avattua kunkin reittipisteen tiedot älypuhelimillaan.

Iisalmen Reserviläiset järjestävät toukokuussa 2018 Sandels-Jotoksen, jota varten on pyydetty Iisalmen Rukajärvi-keskuksen avaamista tapahtuman käyttöön, mihin pyyntöön luonnollisesti suostutaan.

15. Kirja- ym. hankkeet

Yhdistys tukee ja pyrkii avustamaan tietojen kokoamisessa ja hakee tarvittaessa rahoitusta seuraaville toimintavuoden aikana valmistuville teoksille: Hannu Siivonen, "Rukajärven suunnan ilmavalvontaa käsittelevä tietoteos", Hannu Saraluoto, "Merkillisiä maanpuolustajia", Erkki Ylisippola ja Tenho Tikkanen, "Legendaarinen Majewski" sekä Tenho Tikkanen, "Rukajärven suunnan perinneaineiston historiikki".

Hannu Saraluodon tekeillä oleva "Merkillisiä maanpuolustajia" -teos on kokoelma Rukajärven suunnan taistelijoista, jotka omistavat tai ovat suunnitelleet kirjanomistajamerkkejä eli exlibriksiä.

Antti Haapalainen ja Reijo Pulkkinen ovat jatkaneet kenttävartiopuolustuslinjan kartoitustyötä. Yhdistyksen nettisivuilla on julkaistu heidän tekemiensä tutkimusmatkojen matkakertomuksia. Tavoitteena on koota tiedot myöhemmin tietokannassa ja julkaista ne kootusti netissä.

Hannu Siivonen on kirjoittamassa myös Rukajärven suunnan tykistölentoja ja suunnalla suoritettuja tulenjohtolentoja 1942 - 1944 käsittelevää tietoteosta. Aikaisemmin mainittu Rukajärven suunnan ilmavalvontaa sisältävä tietoteos käsittelee suunnan ilmavalvontaa kokonaisuudessaan sekä ilmavoimien ilmavalvonta-kaukopartiokokeilua ja Osasto Hartikaisen toimintaa suunnalla. Hannu

Siivonen on laatinut myös ilmavalvontaan liittyvän, mutta erillisen kuva- ja tietoteoksen lottatyttöjen eli ilmavalvontakomppania ´Korvan` toiminnasta Tiiksjärvellä.

16. Majewskin aineisto esille Lieksan Rukajärvi-keskukseen

Viggo Wallensköld lahjoitti yhdistyksellemme omistamansa Helga ja Arnold Majewskin Rukajärven rintamaan liittyvän aineiston kokonaisuudessaan. Lahjakirjassa edellytetään, että aineisto asetetaan esille Lieksan Rukajärvi-keskuksessa. Lahjoitettu aineisto käsittää mm. Majewskin häälahjakaluston, muita huonekaluja, sotilasasuja ja -varusteita, kuten miekan, lahjaesineitä, asiakirjoja sekä huomattavan määrä ennen julkaisemattomia valokuvia. Aineisto asetetaan esille Lieksan Rukajärvi-keskukseen ja se tulee esille ensikertaa kokonaisuudessaan Lieksan Rukajärvi-keskuksen avajaisissa komentaja E.J. Raappanan muistoseminaarin yhteydessä 9.6.2018. Samalla julkistetaan Majewskin aineistoa käsittelevä kirja "Legedaarinen Majewski".

Jani Varpujärvi on säveltänyt Rukajärven suunnan taisteluihin liittyviä kappaleita, joita on käytetty ja tullaan käyttämään veteraanahaastattelujen taustamusiikkina. Jani Varpujärven tarkoituksena on julkaista sävellyksensä cd-äänitteenä, jota myytäisiin Rukajärvi-keskuksissa.

17. Toimintavuoden seminaariohjelmien luonnokset

E.J. Raappanan muistoseminaari 9.6.2018, Lieksan Rukajärvi-keskus

Ohjelma

- Sepeleen lasku Joensuussa klo 9.00, johon Tuulikki Bjurström osallistuu
- Esitelmät ja muu ohjelma Lieksan Rukajärvi-keskuksessa alkaen klo 12.00
- Aila Elo: Komentajan karhunpennut - uusin kuvin
- Jukka-Matti Siivonen: Lohiniemen aika
- Kuullaan E.J. Raappanan radiohaastattelu vuodelta 1961.
- Julkistetaan Erkki Ylisippolan ja Tenho Tikkasen kirja, "Legendaarinen Majewski"

Kenraaliluutnantti Ermei Kannisen muistoseminaari 20.10.2018 klo 12.00, Iisalmen Rukajärvi-keskus

Ohjelma:

Esitelmät ja muu ohjelma

- Hannu Siivonen: Rukajärven suunnan tiedustelutoiminta heinäkuussa 1944
- Kuullaan Ermei Kannisen puhe: "Kaikki alkoi Kajaanista 6.9.2008".
- Esittelyssä kirja "Rukajärven luutnantti", julkaistu 2012
- Esittelyssä kirja "Merkillisiä maanpuolustajia", Hannu Saraluoto
- Rukajärvi-menu, tarjolla perinneruokailu

Perttulin Jotos seminaari 10.3.2019, Iisalmen Rukajärvi-keskus

(Koska seminaarin valmistelu ja ajankohta tapahtuu ennen yhdistyksen seuraavaa vuosikokousta, esitetään asia päätettäväksi toimintavuoden 2018 toimintasuunnitelmassa)

Ohjelma:

Esitelmät ja muu ohjelma Iisalmen Rukajärvi-keskuksessa alkaen klo 12.00

- Pentti Perttulin puhe, "Kaikki alkoi Kajaanista" taltioitu 6.9.2008
- Esittelyssä kirja "Raappanan ritari" julkaistu 2016
- "Rukajärven suunnan perinnetyön historiikki", Tenho Tikkanen
- Rukajärvi-menu, tarjolla perinneruokailu